

ASSIGNATURA: PENSAMENT FILOSÒFIC I CIENTÍFIC I
CODI: 23251
PROFESSOR: LLUÍS FONT, PERE

1. Qüestions preliminars

- 1.1. Les grans etapes de la història universal de la cultura.
- 1.2. Les dues fonts del pensament occidental.
- 1.3. Periodització del pensament occidental.

2. Els preplatònics

- 2.1. Els presocràtics.
- 2.2. Els sofistes, Sòcrates i els socràtics menors.

3. Platò

- 3.1. El corpus platònic.
- 3.2. La teoria de les idees.
- 3.3. L'home i el món.
- 3.4. Ètica i política.

4. De Platò al neoplatonisme

- 4.1. L'Acadèmia.
- 4.2. Aristòtil i el Liceu.
- 4.3. Les escoles filosòfiques hel·lenístiques.
- 4.4. La ciència hel·lenística.
- 4.5. El neoplatonisme.

5. Platò i la cultura cristiana

- 5.1. Hel·lenisme, judaisme i cristianisme.
- 5.2. Platonisme i patrística.
- 5.3. Platonisme, aristotelisme i escolàstica.

OBSERVACIONS

1. Objectius

Aquesta història del pensament filosòfic i científic occidental premodern (antiguitat i edat mitjana) vol ser un intent d'història global de la cultura occidental, prenent com a eix la història del pensament racional. Però, per tal d'evitar la dispersió, està organitzat al voltant de la figura de Platò, de manera que el platonisme faci de fil conductor. Tot això, amb el doble objectiu: a) de proporcionar referents culturals sòlics, principalment en matèria de filosofia i de ciència; i b) d'iniciar en la lectura reflexiva i crítica de textos no fragmentaris d'una certa densitat ideològica, que en aquest cas són textos de Platò.

2. Evaluació

Es farà bàsicament amb un examen que constarà de dues parts: a) un qüestionari (que demana respostes breus i precises), per avaluar sobretot els coneixements; i b) un comentari de text, per avaluar sobretot la capacitat de comprendre, analitzar, sintetitzar, relacionar, situar, criticar... i expressar-se correctament.

3. Orientació bibliogràfica

a) Cal disposar d'algún manual (de nivell superior al del COU), que serveixi de punt de referència bàsic. Poden fer bé aquesta funció:

- Geymonat: *Historia de la filosofía y de la ciencia*, I (Crítica).
- Reale/Antiseri: *Historia del pensamiento filosófico y científico*, I (Herder).

Altres manuals senzills d'història de la filosofia o de la ciència, que poden servir per contrastar la informació bàsica:

- Marias: *Historia de la filosofía* (Revista de Occidente).
- Valverde: *Vida y muerte de las ideas* (Planeta).
- Torelló: *Introducció a la filosofia grega* (Enciclopèdia Catalana).
- Farrington: *Ciencia y filosofía en la antigüedad* (Ariel).
- Hull: *Historia y filosofía de la ciencia* (Ariel).
- Mason: *Historia de las ciencias*, I (Alianza).
- Parés: *La revolución científica. De Tales de Mileto a Einstein* (Piràmide).
- Sarton: *Ciencia antigua y civilización moderna* (F.C.E.).

Són ja més extensos, i poden servir com a obres de consulta:

- Abbagnano: *Historia de la filosofía*, I (Hora).
- Brehier: *Historia de la filosofía*, I (Tecnos).
- Copleston: *Historia de la filosofía*, I-III (Ariel).
- Fraile: *Historia de la filosofía*, I-II (BAC).
- Hirschberger: *Historia de la filosofía*, I (Herder).
- Martínez Marzoa: *Historia de la filosofía*, I (Istmo).
- Parain (dir.): *Historia de la filosofía*, I-IV (Siglo XXI).
- Taton: *Historia general de las ciencias*, I (Destino).
- Windelband: *Historia general de la filosofía* (El Ateneo).

Sense oblidar el *Diccionario de filosofía*, de Ferrater Mora (Alianza).

b) L'altre apartat de lectures és el de textos directes. En una primera aproximació, es podrien triar els següents (* = de lectura obligatòria):

- Fragments dels pre-socràtics (*De Tales a Demócrito. Fragmentos presocráticos*, Alianza).
- Fragments dels sofistes (*Els sofistes. Fragments i testimonis*, Laia/Ed. 62).
- Plató: **Apologia de Sòcrates*, *Eutifró*, *Protàgores*, *Gòrgies*, *Menó*, **Banquet*, **Fedó*, *Fedre*, **República VI-VII*, **Timeu* (múltiples edicions).
- Aristòtil: *De l'ànima* (*Psicologia*, Laia/Ed. 62).
- Epictet: *Enquiridió* (Laia/Ed. 62).
- Bíblia: *Gènesi*, *Cohèlet* (=Eclesiastès), *Evangelis* (múltiples edicions).
- Sant Agustí: *Confessions*, X-XIII (Proa).
- S. Anselm: *Proslogion* (*Obres escollides*, Laia/Ed. 62).
- S. Tomàs d'Aquino: Proves de l'existència de Déu (*Antología metafísica*, cc. XXI-XXII, Ed. 62).

Són molt útils les antologies de C. Fernández:

- *Los filósofos antiguos. Selección de textos* (BAC).
- *Los filósofos medievales. Selección de textos* (2 vols., BAC).